

Kommentarar og synspunkt etter befaring og samling i Gaudalen – saksnr. 202511633

Til: Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Frå: Knut Sæther – org.nr.: 997849892, adr.: Øksendalsvegen 430, 6610 Øksendal

Dato: 01.09.2026

Sak: Statkraft sin konsesjonssøknad for opprusting og utviding av Aura kraftverk (Aura II)

Innleiing

I kjølvatnet av befaringa og det eg vil kalle samlinga i Gaudalen høvesvis den 18. og 19. august i år opna NVE for nye innspel og kommentarar i samband med den planlagde Aura II-utbygginga.

Fristen for å sende inn slike er sett til 2. september 2026. Her er mitt bidrag.

Innhaldet i dokumentet er tredelt. Først trekkjer eg fram nokre moment som supplerer høyringsnotatet mitt frå desember 2025. Deretter gjer eg greie for og kommenterer det som kjem fram om Gaudalen i notata frå den første høyringsrunden. Til slutt presenterer eg ein del inntrykk og synspunkt etter det som skjedde dei to dagane i august.

Anleggsvegen og konsekvensane av han

Den planlagde anleggsvegen gjennom fjellbjørkelia på vestsida av Gaudalen med påfølgjande kryssing av dalen og elva har Statkraft orientert lite om, og det manglar befaring av traseen for dei berørte partane. Dette er beklageleg med tanke på omfanget av inngrepet og dei store sår i landskapet han vil skape. Ryddinga av traseen vil i seg sjølv sterkt påverke det visuelle inntrykket av dalen, og den snauhogde gata (12 meter brei?) vil vera synleg i minst hundre år. Kva konsekvensar denne hogsten og trafikken på anleggsvegen vil få for dyrelivet lokalt (f.eks. skogsfugl og storvilt) kan eg ikkje sjå er belyst.

Det må presiserast at halvparten av anleggsvegen vil gå gjennom *vernskog*. Kart som dokumenterer dette finst her: <https://gardskart.nibio.no/>. Det er restriksjonar på hogst av slik skog.

Statkraft seier dei har engasjert spisskompetanse til bygginga av vegen. Ja det kan eg forstå om dei vil unngå å skade dei myrene som finst i traseen, hindre at dei mange sildrebekkane og vassiga på strekninga tek nye løp i terrenget, og unngå at finkorna materiale bles av garde og skapar erosjon av den sterke vinden som ofte bles i dalen. Men dei kan heller bruke denne kompetansen på ei alternativ løysing for luftetunnel på andre sida av fjellet.

Omtalen av Gaudalen i høyringsnotata

Eg har lese alle høyringsnotata som vart sendt til NVE i samband med konsesjonssøknaden.

Generelt kan vi slå fast at Statkraft har mykje å ta tak i dersom NVE krev at konsernet følgjer opp det som kjem fram. Særleg to innvendingar går att. Den eine har med *miljøet* å gjera:

Skadeverknadene er ikkje godt nok belyst. Det gjeld alt frå uheldige følgjer for villreinen via naturtap til forstyrringar av økosystemet i indre Sunndalsfjorden grunna auka tilførsel av ferskvatn og nytt utløpspunkt. Den andre er at *alternativa* til Gaudalen ikkje er tilstrekkeleg utgreidd.

For meg er det som står om Gaudalen særleg interessant. Det viser seg at tunge og sentrale instansar vender tommelen ned for bygging av anleggsveg og etablering av massedeponi i urørt natur. Eg ramsar dei opp her: Sunndal kommune, Møre og Romsdal fylkeskommune, Statsforvaltaren i Møre og Romsdal, Molde kommune – kommunedelsutvalet i Nesset, Statsforvaltaren i Innlandet, Lesja kommune, Sunndal fjellstyre, Eresfjord og Vistdal fjellstyre, Snøhetta villreinutval, Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø, Dovrefjell nasjonalparkstyre, Statskog, Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF), NJFF Møre og Romsdal og Naturvernforbundet i Møre og Romsdal.

Statkraft trekkjer fram dei tre førstnemnde i svaret sitt til høyringsnotata (sjå nedanfor), men unngår å ta med dei øvrige.

At både vertskommunen, fylket og statsforvaltaren der er kritiske, skulle åleine vera grunn god

nok for NVE til å avvise at Gaudalen skal trekkast inn i Aura II-utbygginga. Kva skal elles høyringar tene til om dei ikkje blir tekne på alvor? I tillegg kjem altså den negative haldninga frå andre kommunar og ei rekkje styre, utval og organisasjonar som har det til felles at dei steller med naturforvaltning og friluftsliv. Vi kan elles merke oss at ordføraren i Sunndal òg går imot inngrep i Gaudalen – jf. avisa Driva 27.08.2026.

Hos Statkraft synest denne unisone motstanden å prelle av. På nettsidene til NVE har dei lagt ut eit svar på høyringsnota som kom inn. Der held dei på sitt. For å oppsummere: Etter at dei har rydda opp att etter seg, vil alt bli som før. Nei, så enkelt er det ikkje!

På grunnlag av det som kjem fram i høyringsnotata, har NVE solid ryggdekning for å avslå Statkrafts planar om det eg meiner er eit brutalt og utilgjeveleg angrep på eitt av dei få gjenverande intakte lågareliggjande fjelldalane i Sunndal.

I større utbyggingssaker endar det ofte med at omsynet til miljøet må vike for det som blir kalla viktige samfunnsinteresser. Slik kan det ikkje vera lenger. Vi er inne i ei naturkrise som forverrar seg for kvart år som går. Halvparten av norske naturtypar har hamna på raudlista ifølgje Artsdatabanken. NMBU skriv at 21 prosent av alle vurderte artar i Noreg er trua, og mellom dei finn vi som kjent villaksen og villreinen. Bestanden av fuglar og insekt er mykje redusert. Det er elles relevant å nemne at energiutbygging dei siste fem åra har stått for 55 til 60 prosent av reduksjonen i inngrepsfri natur (kjelde: Miljødirektoratet). I tillegg kjem dei alarmerande verknadene av klimaendringane. Det er på tide at bevaring av naturen og det som lever og gror der blir sett på som noko av det mest samfunnsnyttige vi kan drive med med tanke på framtida!

Kommentarar etter befaringa og samlinga i Gaudalen

Den 18. august hadde NVE og Statkraft si eiga «private» befaring på den sentrale inngrepsstaden inne i Gaudalen. Etter å ha kontakta dei vart eg invitert til å delta. Denne befaringa bekrefta det eg heile tida har meint, at ei etablering av massedeponi på denne lokaliteten er heilt uakseptabelt. Det vil endre landskapet totalt, og det gjer ikkje saka betre at anleggsaktiviteten vil pågå berre nokre få hundre meter frå grensa til landskapsvernområdet. Det dreier seg om 100 000 kubikkmeter stein, som vil leggje beslag på 20 mål dersom lengda er 400 meter og breidda 50 meter. Høgda vil med desse tala bli fem meter. Massane er tenkt lagt i ei skråning med mange fjellknausar og buskar nedst i lia rett for nord for tunnelinnslaget. Det kan umuleg bli nok lagringsplass der utan at to store, flate myrer i det same området blir berørt. Denne delen av dalen er for øvrig ein viktig biotop for hjort og elg, noko dei mange store og små brunstgropene vitnar om.

Dagen etter var det «befaring» for alle berørte partar og dei som hadde sendt inn høyringsuttalar, og med frammøte ved enden av vegen ved inngangen til hovuddalføret. Statkraft hadde visstnok planlagt at forsamlinga skulle gå eit stykke opp i lia for å få utsikt innover dalen. Men følget hadde kome i tidsnaud etter utfluktene til Litjdalen, Torbudalen og Aursjøen, så dette vart det ikkje noko av. I staden enda det heile opp med ei «samling» på det lågaste punktet i terrenget der det ikkje var muleg å sjå snurten av dei delane av dalen der dei store inngrepa er planlagde. Etter ei orientering av Statkraft, der det neppe kom fram noko meir nytt enn på kulturhuset tidlegare same dagen, og etter ein bolk med innlegg, spørsmål og svar, var det heile over. Denne seansen kan *ikkje* kallast noka befaring! Opplegget var ikkje i tråd med intensjonane, og i strid med det som for eksempel Sunndal kommune skriv i høyringsnotatet sitt, nemleg at

«det bør settes av tilstrekkelig tid til befaring slik at man får se hele området. Kommunen anser spesielt området i Gaudalen som viktig, da foreslått deponi og anleggstrafikk er et av de mest inngripende i urørt natur og det trengs fysisk tilstedeværelse for å best kunne visualisere området.»

Eg hadde tidlegare i e-postar til NVE og Statkraft åtvare om at berre éin dag ville bli for kort tid til befaringsane i det store området som blir (eller kan bli) berørt ved Aura II-utbygginga. Ei forsvarleg synfaring der ein kjem i nærkontakt med terrenget i Gaudalen, ville kravd at minst ein halv dag vart stilt til disposisjon.

Knut Sæther
grunneigar i Gaudalen